७.] प्रगृह्णेत्प्राशित्रम् ॥१२॥ तत्प्रतिगृह्णातीत्यत आरभ्य ब्रह्मत्वं प्राह (प्राय AC. प्राशिय B.) आध्यायसमाप्तेः ॥१३॥ अथ परिक्षाल्य पात्रं नाभिमालभतऽइति शाखान्तरात् इति छेदः ॥१७॥ अथास्मै ब्रह्मभागमित्याध्वर्यवम्। प्रतिविदानः जानन् एष मे भाग इत्याशयः ॥१८॥ आ एतस्माद्ध्वर्युवचनात्। पाकयज्ञार्हया इडया पाकयज्ञेषु कृतशेषो भक्ष्यते तेन पाकयज्ञार्हेत्युच्यते। ब्रह्मा हि प्रायश्चित्तैर्यज्ञं भिषज्यति ॥१९॥ अनुयाजप्रसववविधिः। यस्मात्तुभ्यमेतेऽध्वर्यवो यज्ञं प्राङ्गर्बृहस्पतये च न मह्यं मनुष्याय तेन कारणेन त्वमनुज्ञया यज्ञादीनवपालय ॥२१॥ ज्रूतिर्गन्त्री ॥२२॥ ४ ॥७॥

इडाब्राह्मणमेतत् तत्रेडाया मानवीमिडां देवतां वक्तुं मानवी घृतपदी मैत्रावरुणीत्येतानि च निगदपदानि व्याख्यातुमितिहासः प्रवृत्तः। स चेतिहासः प्रसन्न एव किंचित्तु दर्शयामः। अवनेज्यते हस्ताद्यनेनेति अवनेज्यं करणे कृत्यः। परिचारकाः आनीतवन्तः। भाविनोऽर्थस्य सिद्ध्यर्थं देवतैव मत्स्यरूपेणाजगाम ॥१॥ पाल रक्षणे। वहतीत्यौघः उदकसंघातः स इमा भरतवर्षनिवासिनीः प्रजा निःशेषं वोढा देशान्तरं प्रापयिता ॥२॥ क्षुल्लकाः क्षुद्रकाः अल्पकाः। गॄ निगरणे निगरति। बिभरासि बिभ्रियाः पुष्णियाः। अतिवर्धे अतिरिच्य वर्धितास्मि। कर्षूः खातिका ॥३॥ शश्वच्छब्दोऽत्र सामर्थ्यात्क्षिप्रवचनः कषो महामत्स्यः। ज्येष्ठं वृद्धतमम्। इतिथीमित्यभिनयः तेन संख्येयाः समादर्शितवान् इयतीनां दशानां द्वादशानां वा पूरणीतिथो इयतिथीं यावतिथीं तावतिथीमिति प्राप्ते छान्दसो यशब्दावशब्दलोपः। समा संवत्सरः मामुपासासै उपासीथाः ॥४॥ नावमुपकल्प्य मत्स्यमुपासितवान् औघे चोत्थिते नावमधिरूढः। शृङ्गे भवितव्यतयैव निष्पादिते। उत्तरं गिरिं हिमवन्तम् ॥५॥ समवायात् एकीभावाय अधः गच्छेत् अवतरेत् ॥६॥ पिब्दमाना पिवद [°वधृ AC.] क्षरणे घृतप्रभववात् घृतं स्रवन्ती सुस्निग्धा उदकादुत्थिता ॥७॥ आवयोर्दुहितेति ब्रूषेत्यूचतुः। अपित्वं भागः तं प्रार्थितवन्तौ। तच्च भागित्वं वा ज्ञौ वाशब्दश्चशब्दार्थे ज्ञानातिश्च प्रतिपूर्वो द्रष्टव्यः प्रतिज्ञातवती च न च प्रतिज्ञातवतीति यावता मैत्रावरुणीति व्यपदिश्यते तावत्प्रतिज्ञातवती यत्र तस्याः किंचित्ताभ्यां ह्वयेतेत्येवं न प्रतिज्ञातवती ॥८॥ अज्ञीजनथाः जनितवानसि। मया हेतुभूतया मय्युपह्वयमानायामुपह्वतो यजमान इत्येतेन होतृवचनेन यामाशिषमाशासिष्यसे ॥९॥ उपस्तरणादिविशेषः शाखान्तरात् पशुप्रभवघृतादिप्रभववात्पशव इडा ॥१२॥ इहेत्यभिनयेन प्रदेशिनीपर्व मध्यमं दर्शयति। शाखान्तरात् ॥१४॥ हेवन्तरं शाखान्तरादेव ओष्ठयोरित्यत्राविशेषेण निलिम्पेदिति श्रुतम् शाखान्तरे वधरमधरऽउत्तरमुत्तरे। किं पुनर्निलिम्पते द्रववात्संनिधानाददनीयवाच्च आज्यम् तत्राज्ये तदेवैनां प्रापयतऽइति इडानिष्क्रयवचनादेडमेवाज्यमिति गम्यते ॥१५॥ निलेपार्थवादोऽयम् तनिष्ठं तनुतमम् पाकयज्ञार्हा मनुष्यप्रधानवान्मन्दतरवीर्या। इह तनिष्ठे देशे। एतामिडामेतद्यदोष्ठयोर्निलिम्पते तत्पुरा रक्षोभ्यो यावदेवोच्चैरुपह्वानं श्रुत्वा नागच्छन्ति रक्षांसि तावत्प्रापयते प्राणेष्वेव ह्वयतऽइति वक्ष्यते तं प्राणदेशं प्रापितवान् ॥१६॥ अवान्तरेडावदानमेतत् ॥१७॥ अत ऊर्ध्वं होत्रमिडोपह्वानं विधीयते। तदपि द्विविधमुपांशु चोच्चैश्च तत्र प्रथमं तावदुपांशूपह्वानं युज्यते। उपपूर्वो ह्वयतिरभ्यनुज्ञायां वर्तते। इयमिडा सर्वैर्ऋत्विग्यजमानैर्विभज्य भक्षणीया तत्र वोऽनतिरेकं (नातिरेकां B.) शङ्कानिवृत्तये परस्परमनुज्ञातव्यम् तद्वै तत्साधारणमेवानुज्ञानं मध्यावस्थानीयो (म-